

Téma: Minibyty aneb Jak se bydlí v rakvi

TVmagazín UVNITŘ ZDARMA

TÝDENÍK **květy**

48/2018
30 Kč / 1,79 €
Předplatné 26 Kč

RODIČE,
POZOR!

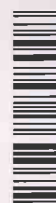
**I SPORT MŮŽE
BÝT NEBEZPEČNÝ.
NEPŘETĚŽUJTE
SVÉ DĚTI**

NADEJE PRO VAŠE SRDCE

NEJNOVĚJŠÍ LÉKY A POZNATKY SPECIALISTŮ.
CO UŽ DOKÁŽE MODERNÍ MEDICÍNA?

VAROVNÉ PŘÍZNAKY: JAK SE V NICH VYZNAT A CO NIKDY NEPODCENIT

4 8

Export legálních mamutích klů ze Sibíře do Číny utěšeně roste, na snímku před nimi pózuje čínský nákupčí ve svém skladu

ZACHRÁNÍ MAMUTI SLONY?

Ondřej Mrázek
Snímky Profimedia.cz,
Globe Media/Reuters
a Wikimedia (duma.gov.ru)

Těžba mamutích klů a kostí v ruské arktické tundře, umožněná globálním oteplováním planety, by mohla pomoci zachránit slony vybíjené ve velkém pytláky, kteří slonovinu prodávají na černém trhu v Číně. S touto odvážnou tezí přichází nový ruský dokumentární film *Vášeň pro mamuty*.

Tradiční
řezbářské
výrobky ze
slonoviny
jsou v Číně
od loňského
roku ilegální

Zachovalá kostra mamuta, odkrytá na nalezišti v Jakutské oblasti

Každých 15 minut zastřelí pytláci v Africe jednoho slona. Za posledních devět let byla kvůli klům vybita více než třetina těchto zvířat. Pokud se v řádu několika málo let nepodaří ilegální obchod se slonovinou vymýt, budeme největšího suchozemského savce znát jen z obrázků.

„Je to tragédie. A to nejen proto, že slon je symbolické zvíře, protože v sobě spojuje ohromnou sílu s elegancí a moudrostí. Právě proto si bolestně uvědomujeme, že když se nám nepodaří zabránit jejich genocidě, budeme mít tím mizivější šanci na záchranu ostatních divoce žijících zvířat. Vyhynutí slonů bude mementem označujícím začátek konce lidské civilizace,“ říká Mike Chase, ředitel organizace Sloni bez hranic.

Mamutí horečka

Existuje vůbec ještě naděje, že se je podaří zachránit? „Hlavním odbytištěm slonoviny a dalších produktů, získávaných za cenu ilegálního vybití ohrožených zvířat, je Čína. Počet jejích obyvatel je tak velký a tradice, spojená s vírou v zázračný účinek živočišných produktů, tak zakořeněná, že ohromná poptávka této asijské velmoci podněcuje ilegální zabíjení a pytláctví po celém světě. Sloni umírají právě kvůli této poptávce,“ vysvětluje Sergej Jastržembskij, režisér nového dokumentárního filmu *Vášeň pro mamuty*,

který měl počátkem listopadu světovou premiéru v rámci pražského festivalu *Nový ruský film*. Dokument zachycuje fenomén těžby mamutích kostí na Sibíři, zejména v okolí Jakutsk a na Čukotce, kde před několika lety propukla novodobá obdoba zlaté horečky. Globální klimatické změny se staly příčinou toho, že věčně zmrzlá půda v letních měsících rozmrzá a vytlačuje na povrch ostatky mamutů a dalších pravěkých zvířat. Nejbohatší naleziště jsou na březích sibiřských řek, které v teplejším počasí rychle podléhají erozi, a na pobřeží moře. Toho využívají skupiny dobrodruhů, které vyrážejí do odlehlých oblastí mamutů a další vzácné kosti hledat.

„Mamutí kosti byly po miliony let uchovány ve věčně zamrzlé půdě arktické tundry a mají srovnatelnou, a mnohdy ještě daleko větší, kvalitu než slonovina,“ tvrdí Sergej Jastržembskij. „Zásoby jsou tak ohromné, že mohou pokrýt veškerou čínskou poptávku po slonovině.“ Dokumentarista odhaduje, že v posledních pěti letech se z Ruska do Číny každoročně propašuje 40 až 60 tun mamutích klů a kostí.

Divoký východ

Kromě kostí mamutů vytlačuje rozmrzající země na povrch i pozůstatky dalších dávno vyhynulých pravěkých zvířat: nosorožců srstnatých, jelenů, obřích jeskynních »

Z trofejního lovce **zachránce** slonů

„Lov a ochrana přírody jsou vlastně dvě strany téže mince,“ říká cestovatel, filmař, lovec a dobrodruh **Sergej Jastržemskij**, bývalý diplomat, mluvčí prezidenta Jelcina a zvláštní zmocněnec Ruska pro EU.

› Co vás vedlo k tomu, že jste opustil úspěšnou kariéru diplomata a rozhodl jste se věnovat dokumentární fotografii a filmu?

Po 30 letech diplomatické práce, často ve velice napjaté atmosféře a pod silným tlakem, jsem si uvědomil, že se pohybuji v začarovaném kruhu. Ta myšlenka rázně změnit život ve mně zrála několik let, pochopil jsem, že přišel čas vrátit se od byrokracie k přírodě a k řešení problémů spojených s jejím plundrováním člověkem. Byla to pro mne nová, vzrušující výzva.

› Kde jste našel inspiraci pro tvorbu uměleckých dokumentů?

Asi v tom sehrála roli jistá genetická předurčenost. Dědeček byl známým ruským malířem ve 20. a 30. letech 20. století a jedním ze zakladatelů muzea a galerie v Nižním Novgorodu. Od malička jsem fotografoval, takže cesta k uměleckému dokumentu se vlastně nabízela sama. Divácky úspěch i ohlasy kritiky ostatně potvrdily, že naše práce má smysl. Dvakrát jsme získali prestižní cenu za nejlepší ruský filmový dokument roku a zvítězili jsme i na festivalu dokumentárních filmů ve slovenské Nitře.

› Stěžejním tématem vašich dokumentů se v posledních letech stala ochrana přírody, přitom jako aktivní člen mezinárodního Safari klubu lovíte zvířata kvůli trofejím. Nevidíte v tom protimluv?

Dobrá otázka. Odpověď zní, že každý se v životě vyvíjí, roz-

„Démonizovat lov je stejně pošetilé jako zakazovat orlům nebo vlkům, aby se chovali v souladu s instinkty jako dravci, protože je nám líto jejich kořisti.“

víví, dozrává. Lovu jsem shodou okolností přišel na chuť relativně nedávno, během svého působení na ruské ambasádě na Slovensku v polovině 90. let, kde jsem si jako host poprvé zastřelil srnce. V roce 1997 jsem se dostal na safari do Afriky, která mě naprosto uchvátila. Nejen adrenalinem při lovu, ale úplně vším: intenzitou vůni a barev, bezprostředností a pohostinností místních lidí. O Africe jsem natočil asi dvacet dokumentárních filmů. Díky tomu, že jsem měl možnost se podrobně seznámit s tím, co se kolem lovu zvířat a jejich ochrany děje, jsem po čase dospěl k názoru, že lov a ochrana přírody jsou vlastně dvě strany téže mince.

› Jak to myslíte? Vždyť lovci zvířata nechrají, ale naopak zabíjejí...

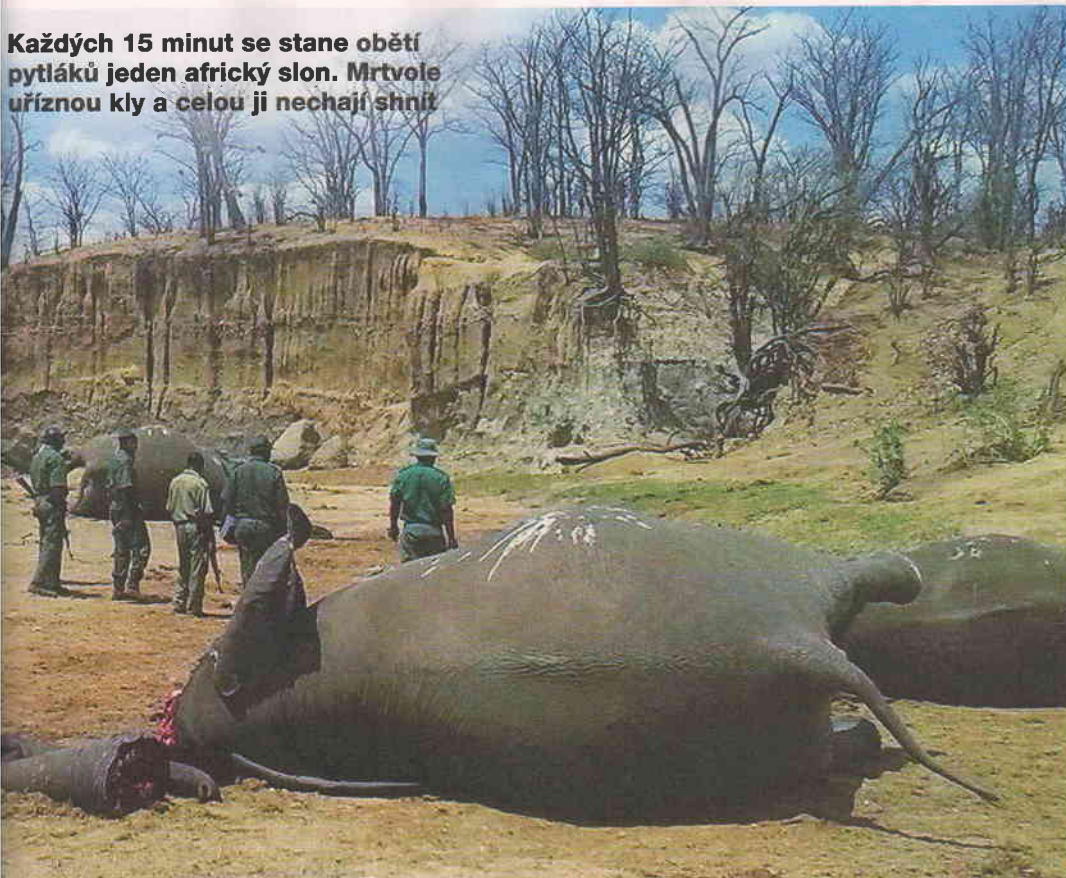
Chápu vaše překvapení, ale vysvětlím vám to. Lovci, kteří jezdí legálně lovit trofejní zvířata do Afriky, si uvědomují, že jsou s ochránci zvířat na jedné lodi. Společným cílem obou zdánlivě znesvářených skupin je boj za zachování divoké přírody a proti pytlákům. Vyprávím o tom ve filmech *Krvavé kly* a *Tygři a lidé*. V zemích, jako je Keňa nebo Uganda, už taková efektivní spolupráce mezi ochránci, místními obyvateli a trofejními lovci funguje a přináší své plody. Na jedné straně tvrdý a vymahatelný postih pytláků, na druhé zainteresovanost lokálních obyvatel. Relativně značné sumy peněz, které platí

trofejní lovci za možnost legálního odstřelu předem vytipovaných jedinců, jsou pro místní skvělou motivací, jak se na ochraně přírody a boji proti pytlákům podílet.

› Tři roky jste působil jako velvyslanec na Slovensku, kde žije ve volné přírodě více než 1200 medvědů. Nedávno jeden z nich přešel hranice do České republiky a v Beskydech tropil škody na ovčích farmách. Jak byste řešil problém s medvědy vy?

Slyšel jsem o tom ironickou poznámku, že ten medvěd je největší slovenskou hrozbou pro ČR, ale vážně: jde o problém, který stále častěji řeší v celé Evropě i v Rusku. Ať už se týká vlků ve Španělsku, Itálii a ve Francii, nebo medvědů v Rumunsku a Bulharsku. Zvířata, chráněná plošně na území Evropské unie, se množí a stávají se hrozbou pro člověka. Často to vede k ilegálnímu trávení těchto šelem rozhořčenými farmáři, což je samozřejmě to nejhloupejší východisko. Příčinou je jednotná ekologická politika, která absolutně nepřihlíží ke specifickým přírodě v členských zemích. Víte, největším škůdcem mezi živými tvory, nejhorším zvířetem je člověk. Kam přijde, tam, jak se říká, tráva neroste. Ale v okamžiku, když už někde žije, nezbyvá mu než přírodu rozumně regulovat. Včetně přísně registrovaného a kontrolovaného lovu. Na tomto principu přece fungují v přírodě kontrolní mechanismy odjakživa. Démonizovat lov je stejně pošetilé jako zakazovat orlům nebo vlkům, aby se chovali v souladu s instinkty jako dravci, protože je nám líto jejich kořisti.

Každých 15 minut se stane obětí pytláků jeden africký slon. Mrtvole uříznou kly a celou ji nechají shnit

tích kostí jednodušší a výhodnější prodat je legální cestou. Navrhujeme proto založit speciální ‚mamutí ministerstvo‘. Zabijeme tím dvě mouchy jednou ranou: zachráníme poklady z dávné minulosti i africké slony,“ navrhuje Jastržembskij.

O tom, že taková naděje skutečně existuje, svědčí podle něj i přelomový zákon, jehož prostřednictvím Čína v loňském roce poprvé v historii veškerý obchod se slonovinou zakázala. V tradičních obchodech a na trzích, kde se prodávaly řezbářské výrobky ze slonoviny, se dnes nabízejí vyřezávané kosti mamutů s výmluvným nápisem: „Nikoli sloní, ale mamutí kost“.

Bylo by úsměvným paradoxem, kdyby se to nakonec doopravdy podařilo zaonačit tak, že by dávno vyhynulí mamuti zachránili od vyhynutí ohrožené slony. S ohledem na smrtící rychlost, s jakou postupuje jejich vybíjení, je ale taková představa zatím spíše jen zbožným přáním. ■

INZERCE

» medvědů, bizonů a lvů. Jedná se o druhy, které dominovaly zvířectvu arktické tundry v pozdní době ledové. „Všechny tyto nálezy mají ohromnou cenu, jak historickou a vědeckou, tak tržní. Problém je v tom, že se kly a kosti těžší převážně ilegálně,“ říká Sergej Jastržembskij. Mamutí horečka podle něj přitahuje novodobé zlatokopy s mnohdy kriminální minulostí. Organizované bandy ozbrojených hledačů se často dostávají do konfliktu s konkurenty a stávají se postrachem místních obyvatel. V oblastech, kde leží nejbohatší naleziště, prudce stoupá kriminalita, těžaři mamutích ostatků navíc používají ekologicky nešetrné metody, po nichž zůstávají nedozírné škody. Na černém trhu se posléze nenávratně ztrácejí mimořádně vzácné exponáty, které mohou napovědět mnohé o minulosti Země.

Ministerstvo pro mamuty

V ruské Státní dumě probíhá v současné době intenzivní jednání o schválení nové legislativy, která by těžbu dostala pod kontrolu. Hovoří se například o zavedení systému přidělování licencí podobně, jako to funguje u zlata nebo diamantů. „Pomoci může jedině vytvoření takového systému, kdy bude pro nálezy mamu-

„Mamutí horečka přitahuje novodobé zlatokopy, velice často s kriminální minulostí. Organizované bandy ozbrojených hledačů se často dostávají do konfliktu s konkurenty a stávají se postrachem místních obyvatel.“

Sergej Jastržembskij

Bezpečně v každém terénu

Nejoblíbenější kompaktní vůz s pohonem 4x4 **Suzuki Vitara** přichází v inovovaném provedení. Díky designovým úpravám a novým barevným odstínům je ještě stylovější, přidává silnější a úspornější motory a navíc spoustu nových asistenčních systémů. Vitara nejen sama zastaví před překážkou, ale upozorní na nebezpečí při přejíždění z pruhu do pruhu nebo varuje před projíždějícími auty, když vyjíždíte z parkoviště.

Více na www.suzuki.cz